

aréna

WERNER SCHWAB

LIDUMOR

ANEB MÁ JÁTRA BEZE SMYSLU

Život je hoden života, neboť je životaschopný... a hotovo.

**Život je hoden
života, neboť
je životaschop-
ný... a hotovo.**

Werner Schwab

LIDUMOR
ANEB MÁ JÁTRA BEZE SMYSLU

Premiéra - sobota 13. června 2015 v 18.30 hodin

Překlad: Tomáš Kafka
Režie a scéna: Janusz Klimsza
Kostýmy: Marcela Lysáčková
Hudba: Vladislav Georgiev
Dramaturgie: Tomáš Vůjtek
Inspice: Vojtěch Orenič
Text sleduje: Kamila Holaňová

OSOBY A OBSAZENÍ:

(**PANÍ ČERVOVÁ**) Alena Sasínová-Polarczyk

(**HERMAN, její syn**) Petr Panzenberger

(**PAN KOVAČIČ**) Vladislav Georgiev

(**PANÍ KOVAČIČOVÁ**) Petra Kocmanová

(**DESIRÉÉ, jejich dcera**) Zuzana Truplová

(**BIANCA, jejich dcera**) Tereza Cisovská

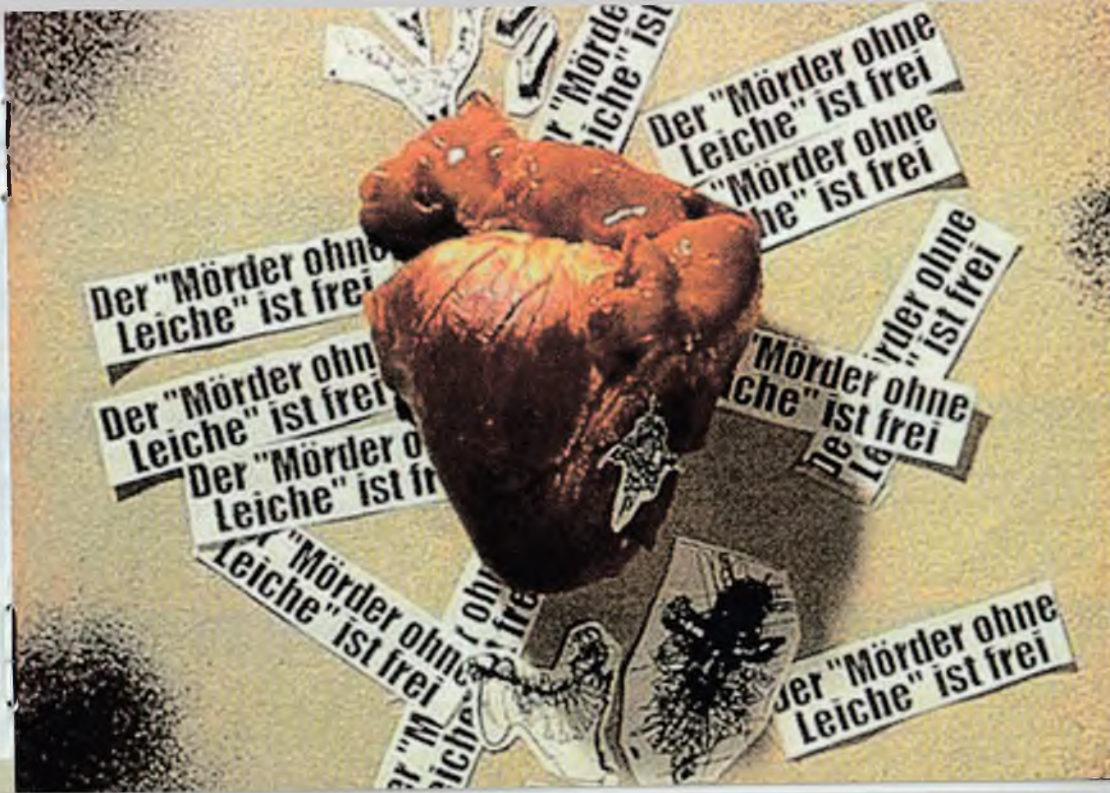
(**PANÍ VOČISTCOVÁ**) Anna Cónová j. h.

WEINER SCHWAB

se narodil 4. února 1958 ve Štýrském Hradci. Jeho matka byla posluhovačkou a otec, který krátce po narození dítěte rodinu opustil, pracoval jako zedník. Schwab z něj později udělal téměř mytickou postavu, když tvrdil, že otci stačil jediný pokus, aby matku, která byla prostou a velmi zbožnou venkovskou dívkou, oplodnil. Měl v tom velkou praxi, neboť za války v rámci projektu „Lebensborn“ oplodňoval árijské dívky a napomáhal tak rozmnožení rasy nadlidí. Jako urostlý modrooký blondák k tomu měl ty nejlepší genetické předpoklady a tuto fyziognomii po něm zdědil i jeho syn, který pak prožil dětství s bigotní matkou v nuzném jednopokojovém bytě. Podmínky tohoto soužití Schwab později přiblížil ve hře Lidumor aneb Má játra beze smyslu (Volksvernichtung oder Meine Leber ist sinnlos), v níž v postavě Hermanna Červa přivádí na scénu své alter ego (hra měla premiéru v listopadu 1991 ve slavné mnichovské Kammerspiele a dodnes patří k jeho nejhranějším textům).

Svou uměleckou kariéru však Werner Schwab začal jako výtvarník. Od roku 1974 navštěvoval ve Štýrském Hradci školu uměleckých řemesel, kde také poznal svou budoucí manželku Ingeborg Orthofer. Po třech letech přestoupil na vídeňskou Akademii výtvarných umění, kde studoval sochařství. Ve Vídni také navštěvoval přednášky o elektroakustické hudbě, které organizoval Dieter Kaufmann, jeden z průkopníků této hudby v Rakousku. Schwabův vztah k hudbě byl velmi hluboký a přispěl i k jeho sblížení se členy dnes již legendární skupiny Einstürzende Neubauten (Hroutící se novostavby) pro kterou psal texty. Tato přední kapela německého industriálu dokonce v roce 1994 nahrála scénickou hudbu k poslední Schwabově hře. Po krátkém návratu do rodného Grazu se Schwab se svou ženou stěhuje do Kohlbergu ve východním Štýrsku. Koupil zde malou zemědělskou usedlost, na níž rozvážně hospodařil, ale kde také odvážně experimentoval, když vytvářel skulptury z materiálů, které podléhaly rychlému rozkladu (zvířecí mršiny, maso apod.).

Postupně v jeho uměleckých aktivitách získávalo psaní stále větší důležitost. Schwab s jazykem experimentoval stejně jako s materiály svých soch, a tak není divu, že mu redakce jeho zasluky pravidelně vracely. Tyto pokusy vyšly knižně až v roce 1992 pod souhrnným názvem *Abfall, Bergland, Caesar* (Odpad, Vrchovína, Caesar). Od prozaických textů pak přešel k textům divadelním, které mu rovněž divadla nejprve vracela. Slavnou se stala zamítavá odpověď dramaturgie vídeňského Burgtheatru, v níž se konstatuje, že Schwabova hra „nepřipadá pro náš repertoár v úvahu“. V interní dramaturgické poznámce z prosince 1989 je na adresu autora poznamenáno, že má „pozoruhodně obscénní fantazii“. A právě *Präsidenten* (Präsidentinnen), jak se tato hra jmenovala, byly o pět let později triumfálně uvedeny na zdejší menší scéně, v Akademientheateru. Jenomže to už byl Werner Schwab pokládán za novou hvězdu německého divadla. A také už byl po smrti.

Schwabova divadelní kariéra byla skutečně velmi krátká, o to víc však byla oslnivá. V polovině devadesátých let se stal nejhranějším německým autorem. V kritické anketě časopisu Theater Heute byl v roce 1992 vyhlášen nejlepším nastupujícím dramatikem a ve stejném roce získal i prestižní cenu Mülheimer Dramatikerpreis. Slibnou kariéru ukončila Schwabova závislost na alkoholu (ta stála i za rozpadem jeho manželství). Po silvestrovské noci jej našli 1. ledna 1994 mrtvého (v krvi měl 4,1 promile) s rukopisem jeho poslední hry Faust: Mein Brustkorb: Mein Helm (Faust: Můj hrudník: Má přilba) v kapse.

Od prvních dramatických textů si Schwab vytváří jakýsi umělý, osobní dialekt, nazývaný dnes už obecně „schwäbisch“, nebo – analogicky k „hochdeutsch“ – „hochschwäbisch“. Tato „švábština“ nemá ovšem nic společného s dialektem, kterým mluví obyvatelé historické země Švábska. Charakterizuje onen zvláštní jazyk, který Schwab vkládá do úst postavám rekrutujícím se z nejnižších pater, ba často přímo ze suterénu společenské vrstvy, která bývá označována jako maloměstská či maloměšťácká. Tyto postavy mluví, resp. snaží se mluvit společensky „nad poměry“, a tak vzniká zvláštní slovník, který na jedné straně čerpá

z rakouského dialektu nebo z proletářského idiomu, bohatě využívá fekálního a análního vokabuláře (nikoli náhodou nazval Schwab první svazek svých her Fäkaliendramen, 1991, další ovšem – v působivém kontrastu – Königskomödien – Královské komedie, 1992). Tento jazykový „šrot“ se ve své obsahové primitivnosti a banalitě v podivuhodném spojení slučuje s vysoce stylizovanými, doslova akrobatickými jazykovými akty (tady je Schwab následovníkem jazykového ekvilibristy J. N. Nestroye). Idiom lidového jazyka se prostupuje obraty a frázemi jazyka „prezidentského“, se slovníkem byrokratickým, moderátorským či politickým, jak by mohl znít – a často zní – z televizní obrazovky. Schwabovy figury usilují ve svém vyjadřování o preciznost, proto mluví velice obšírně, sypou ze sebe slovní odpad siláckých výrazů a frází, obohacený – a to je další osobitý znak Schwabova jazyka – o neuvěřitelné složeniny a novotvary. Schwabovy postavy prozrazují, že nejsou mocny spisovného jazyka, ale přesto se o něj neustále pokoušejí. Snaží se vyjádřit cosi vyššího, obecně správného a závazného, a tak mísí v neuvěřitelné směsici argot a byrokratickou němčinu, papírové fráze se sexuálními a násilnickými fantaziemi.

(Josef Balvín, Příběh jedné hry a jednoho osudu, Svět a divadlo 5, 1995)

NÁVRHY KOSTÝMŮ

... u nás jste v dobré společnosti.

KOMORNÍ SCÉNA ARÉNA, příspěvková organizace

28. října 2, 701 85 Moravská Ostrava,

e-mail: info@divadloarena.cz, jsmetuprovas@divadloarena.cz, rezervace@divadloarena.cz

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA.

PROSÍME CHOĎTE VČAS, po zahájení představení není možný přístup do hlediště.

Autorská práva k dramatickému textu a překladu zastupuje Aura – Pont s. r. o., Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4.

Divadelní inscenace realizujeme za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky a Moravskoslezského kraje.

Činnost Komorní scény Aréna, příspěvkové organizace statutárního města Ostrava, je financována z rozpočtu města Ostravy.

www.divadloarena.cz

OSTRAVA!!!

MINISTERSTVO
KULTURY

Moravskoslezský
kraj

Full HD Scan
printo

